

70. El pa de sagí (Moià)

Informador: Joaquim Vinyes i Canet

Edat: 74 anys

Transcriptors: J. Veny, L. Pons

Enquestadors: L. Pons, J. Rafel

Data: 30 juny 1975

70

El pa de sagí

(Moià)

mentrast'an lə mukəð,erə kəm d'ik l nət'ezə lə lə muk'adə <1> ll uŋ k,ɔp a nətəz,a^d lə muk'adə ələβ,ɔnsəz ja s p,ɔzən d ək'ort l i də səɣ'iðə l k j ,an j an tr'et əl əlz ɣr'ejus l də lə k,arn kə l ,an əpərt'adə əl m,ayrə əmb uŋ kənt'o j əl gr,eɜ əmb un 'atrə l əɣ,afən əl səz,i kəl t,ems s əɣəf,aβə l səz'i l s əstən,iə mb unə pl'atə l i lə mukəð,erə ləβ,ɔnz β,iə ð əɣəf,a kəl səz'i l i sal'al l əl səl'al l pərk'e kəl s,ə l d ək,el səz'i l əŋ f,ejən um p'a l b,ɔ j səl'at l əŋ f,ejən um p'a l i l puz,aβən əmb ,unə pl'atə əl tən,iən um pr,ej ðə ð,iəs ə lə fin'estrə l əm pl,e jβ'ern l uŋ k,ɔp ja rə pr,es kə ,erə pr'es l ləβ,ɔ l əɣəf'aβən l puz,aβən unə m,ikə m,ez ðə s,al pər s'oβrə ll əl m,ikə ðə s,al pər s'oβrə l əɣəf,aβən um pəp,e ð əstr'asə β,em bəl'en l i əl liɣ,aβən kəm um p'a j əl pəŋz,aβən ələ l s'ɔstrə l i l iβ'ern l ləz d'ɔnəs l ən təj,aβən t'ajs l kəm t,ajz ðə furm'adzə pərk,e kəð,aβə kəm um p'a l ən ən təj,aβən t,ajs kəm əl furm'adzə l i əls f,ejən əm pəs'iks l i sul,iən əɣəf,a wnə m'ikə ðə də ɣr,eɜ ðə β'ɔw l si n i β'iə l ,ɔ unə m'ikə ðə gr,eɜ ðə β'e l ,ɔ ,unə m'ikə ðə gr,eɜ ðə ɣəl'inə l i ləβ,ɔnz əl,ɔ w pik'aβən l əm lə m,idzəl'unə l əmb əl'ɔ l u pik,aβən əm lə m,idzəl'unə l i əŋ f,ejən unəz βul'etəs l mij f,ikəs mij f,ikəs kə me^z ɣr'ɔsəs l i ləz məwr,aβən ək,eləz βul,etəz əm fər'inə l fər,inə ðə βl'at l ək,eləz bul'etəz ləz puz,aβən ə ð,intərə l 'olə l i kə^m ,antə s əkustum,aβə f,e skuð,elə kəə ð'iə l me^r r'ansi kə no paz ,arə l e? ll i ɣəf,aβən unə βul,etə ð ək'eləs ll pər tɪr,a l 'olə l pər əmən,i l 'olə l əmb ,unə βul,etə ðə səz'i l unə unə βul'etə l ja d,ik əl kə puð,iə səβ'iə l səβ,iə kəm f'el l əɣəf,aβə ɣr,eɜ ðə β'ɔw l gr,eɜ ðə ɣəl'inə l pə l i l u u f,ejən f'ondrə l i w mur'aβən l əw məwr,aβən t,ot pləɣ'at l məwr'a l bəl d'i bərəz,aru əmb lə fər'inə ll i n,ɔ surt,iə tam bist'os ll e:?^r pərk,e l səz'i lə: l l əskuð,elə ðə səz,i kənsəl,adə s'ɔlə l s,urt 'unə l unə skəð'ełə l unə skuð,elə f'ɔrtə l r'ansiə l k əl,ɔ təme m,atə lz əst'oməks l kəm 'arə l kəm ,arə lə p,ɔβrə zuvən'alə l əl zup,ey kə təmb,e lz d,ɔnəŋ k'ɔzəs l kə no z ,ɔrə ðə ðun'a l də ðun'alzələ l kə lz əstr,eβən əlz əst'oməks l e:?

<1> O bé [muɣ'adə].

70

El pa de sagí

(Moià)

Mentrestant, la mocadera, com dic, neteja la ... la mocada; un cop ha netejat la mocada, allavonses* ja es posen d'acord i de seguida que ja han ... ja han tret el ... els greixos de la carn que l'han apartada, el magre amb* un cantó i el greix amb* un atre,* agafen el sagí; aquell temps s'agafava el sagí, s'estenia amb* una plata i la mocadera llavons* via* d'agafar aquell sagí i salá'l* ... el salá'l* perquè aquell sa..., d'aquell sagí en feien un pa, bo* i salat, en feien un pa i el posaven amb* una plata, el tenien un parei* de dies a la finestra, en ple hivern; un cop ja era pres, que era pres, llavò* l'agafaven, posaven una mica més de sal per sobre, el ... mica de sal per sobre, agafaven un paper d'estrassa ben valent* i el lligaven com un pa i el penjaven allà al sostre; i l'hivern, les dones en taiaven* tais,* com tais* de formatge, perquè quedava com un pa; en ... en taiaven* tais* com el formatge i els feien amb pessics i solien agafar una mica de ... de greix de bou, si n'hi via,* o una mica de greix de be, o una mica de greix de gallina; i llavons* allò ho picaven amb la mitjalluna, amb allò, ho picaven amb la mitjalluna i en feien unes boletes més xiques, més xiques que més grosses i les mauraven aquelles boletes amb farina, farina de blat; aquelles boletes les posaven a dintre l'olla i com antes* s'acostumava a fer escudella cada dia, més rànica que no pas ara, eh?, i agafaven una boleta d'aquelles per tirar a l'olla, per amanir l'olla amb una boleta de sagí, una ... una boleta; ja dic, el que podia, sabia ... sabia com fè'l:* agafava greix de bou, greix de gallina, per ... i el ... ho ... ho feien fondre i ho mauraven, heu* mauraven tot plegat —maurar vol dir barrejar-ho amb la farina— i no sortia tan vistós, eh?, perquè el sagí ... la ... l'escudella de sagí i cansalada sola ... surt una ... una escudella, una escudella forta, rànica, que allò tamé* mata els estòmacs, com ara, ... com ara la pobre jovenalla, el jovent que també els donen coses que no és hora de donar, de donà'ls.e-la,* que els estreben* els estòmacs, eh?